

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/133/2018
Identifikačné číslo spisu: 7112223316
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Janka Cisárová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7112223316.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu X., bývajúceho v K., zastúpeného JUDr. Jurajom Kusom, advokátom so sídlom v Michalovciach, Nám. Osloboditeľov 10, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova 2, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 40 C 175/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. decembra 2017 sp. zn. 11 Co 127/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 22. apríla 2015 pod č. k. 40 C 175/2012-275 v spojení s opravným uznesením z 2. februára 2016 pod č. k. 40 C 175/2012-345 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 75 000 € s 9 % úrokom z omeškania od 6. februára 2012 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrokom I.), konanie v časti o zaplatenie 648,52 € s 9 % úrokom z omeškania od 6. decembra 2012 do zaplatenia zastavil (výrokom II.), v prevyšujúcej časti návrh zamietol (výrokom III.), nepriznal žalobcovi náhradu trov konania (výrokom IV.) a rozhodol, že štát nemá právo na náhradu trov konania (výrokom V). V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa v konaní domáhal zaplatenia žalovanej sumy titulom náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). Škoda mu mala vzniknúť v dôsledku nezákonného trestného stíhania a uplatnil si majetkovú ujmu 648,52 € a nemajetkovú ujmu 100 000 €. Súd prvej inštancie mal za preukázané že žalobca bol v služobnom pomere príslušníka policajného zboru; uznesením ČTS: UIS-86/KOK-2005 zo 14. decembra 2005 bolo podľa § 163 ods. 1 Tr. por. vznesené obvinenie voči žalobcovi pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 130 ods. 2 Tr. zák.; sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o vznesení obvinenia Vojenská obvodná prokuratúra Prešov zamietla uznesením z 23. februára 2006 a dňa 11. júna 2010 podala na žalobcu obžalobu pre skutok uvedený v uznesení o vznesení obvinenia; Okresný súd

Michalovce rozsudkom z 18. októbra 2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 31. januára 2011 sp. zn. 6 To 115/2010 žalobcu oslobodil spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že sa skutok stal. Personálnym rozkazom ministra vnútra z 22. decembra 2005 podľa § 196 ods. 1 písm. e/ zákona č. 73/1998 Z.z. žalobca bol prepustený zo služobného pomeru z dôvodu, že 31. októbra 2005 počas výkonu služby prevzal od nestotožneného občana Ukrajiny neznámy predmet nezistenej hodnoty, ktorý si ponechal pre svoju potrebu a umožnil tejto osobe vstup na územie Slovenskej republiky; proti personálnemu rozkazu žalobca podal rozklad, ktorý minister vnútra Slovenskej republiky rozhodnutím z 28. februára 2006 zamietol. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal zo súdnej praxe, podľa ktorej nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. V predmetnej veci bolo začaté trestné stíhanie voči žalobcovi, ktorý bol obvinený z trestného činu a v súvislosti s týmto konaním mu vznikla škoda; v dôsledku trestného stíhania žalobca zaplatil trovy obhajoby 648,52 € a utrpel ujmu v osobnom, rodinnom a pracovnom živote, pričom konštatoval, že vynesenie oslobodzujúceho rozsudku má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť, a preto ide o nezákonné rozhodnutie v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Pri posudzovaní, ktorý orgán má v mene štátu konať dospel k záveru, že orgánom oprávneným konať za štát je Generálna prokuratúra Slovenskej republiky a to s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1. januára 2013. Poukázal na to, že novela zákona účinná od 1. januára 2013 neobsahuje prechodné ustanovenia, rozhodujúcim preto bolo, že v danom prípade vydal uznesenie o vznesení obvinenia vyšetrovateľ policajného zboru, prokurátor sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia zamietol a podal obžalobu. Uzavrel, že boli splnené všetky podmienky zodpovednosti za škodu štátu, a to nezákonné rozhodnutie, vznik škody, ako aj príčinná súvislosť. Podľa súdu prvej inštancie je nepochybné, že v dôsledku trestného stíhania došlo k negatívnej zásahu do osobnostných práv žalobcu, utrpel ujmu na osobnom, rodinnom a pracovnom živote, za významnú skutočnosť, ktorá ovplyvnila verejnú mienku považoval medializáciu vecí v novinách a hlavných správach televízie Markíza, a preto žalovanú zaviazal na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 75 000 €. K výške náhrady uviedol, že zákon č. 412/2012 Z.z., ktorý novelizoval zákon č. 514/2003 Z.z. a v § 17 ods. 4 stanovil výšku náhrady za nemajetkovú ujmu, nadobudol účinnosť 1. januára 2013. Do účinnosti citovanej novely, t. j. do 31. decembra 2012 zákon podľa neho nestanovil pre výšku náhrady nemajetkovej ujmy žiaden limit. Uviedol, že vo vzťahu k novele zákona č. 412/2012 Z.z. absentujú prechodné ustanovenia a teda neexistuje žiadne ustanovenie, ktoré by určovalo povinnosť použiť ustanovenie § 17 ods. 4 zavedené cit. novelou, aj na prípady zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutiami vydanými pred účinnosťou tohto zákona, platí princíp nepravej retroaktivity. Aplikácia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., zavedená cit. novelou, preto podľa súdu prvej inštancie nie je prípustná a priznanie náhrady nemajetkovej ujmy nad limit stanovený cit. novelou, je v danom prípade v súlade so zákonom. Za čiastočne dôvodný označil aj jeho nárok na úrok z omeškania. V tejto súvislosti uviedol, že žalovaný neuspokojil nároky žalobcu v 6 mesačnej lehote, dostal sa do omeškania dňom 6. februára 2012. Výrok o zastavení konania podľa § 96 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. odôvodnil čiastočným späťvzatím žaloby. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. a o trovách štátu rozhodol podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 20. decembra 2017 sp. zn. 11 Co 127/2016 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovie a v súvisiacom výroku o trovách konania potvrdil a žalobcovi proti žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Uviedol, že súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým zisteniam, na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych predpisov a tieto aj správne vyložil. S námietkou žalovanej, že nie je orgánom, ktorý by mal konať v mene štátu sa nestotožnil a poznamenal, že súdna prax sa zjednotila aj v tom, že označenie správneho orgánu v žalobe, ktorý koná za štát v rozsahu svojej pôsobnosti, nie je otázkou pasívnej legitímácie, resp. s otázkou pasívnej legitímácie nesúvisí (por. 6 Cdo 149/2011). V tejto súvislosti poukázal na to, že s uvedenou otázkou sa súd prvej inštancie dôsledne vysporiadala a uviedol, že skutočnosť, že vec bola predbežne prejednaná s iným orgánom štátu nezakladá jeho pasívnu legitímáciu v spore.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého

vyvodzovala z § 421 písm. a/ a c/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Podľa žalovanej napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Touto otázkou je, či štát v každom prípade zodpovedá za škodu, ktorá vznikla v trestnom konaní obvinenému (obžalovanému) tým, že trestné stíhanie nebolo ukončené právoplatným rozsudkom, ktorým bola uznaná jeho vina zo spáchania trestného činu, ale bol spod obžaloby oslobodený, resp. jeho trestné stíhanie bolo zastavené, t. j. bez ohľadu na to, či vznesenie obvinenia (ako titul náhrady škody) bolo v čase jeho vydania dôvodné a zákonné alebo v prípadoch, keď vznesenie obvinenia bolo dôvodné v súlade so všetkými zásadami trestného konania a teda uznesenie o vznesení obvinenia bolo zákonné, štát za škodu v takomto prípade nezodpovedá, t. j. štát zodpovedá len za nezákonné rozhodnutie a nie za výsledok trestného konania. Uviedla, že jeden názor na riešenie danej otázky predstavuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 194/2010, opačný názor je obsiahnutý v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 27/2011, 3 Cdo 201/2007, 4 MCdo 20/2009. V rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 194/2010 dovolací súd vyslovil právny názor podľa ktorého zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť, pričom sa neposudzuje správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniť. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania - rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhanie alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. V skoršom rozhodnutí však dovolací súd vyslovil názor iný v tom zmysle, že náhrada škody sa neposkytuje automaticky každému, voči komu orgán verejnej moci porušil jeho ochranu priznanú právnym poriadkom, ale iba tomu, u koho sú splnené všetky predpoklady ustanovené v zákone č. 514/2003 Z.z. (viď uznesenie sp. zn. 4 MCdo 20/2009). Podľa rozhodnutia sp. zn. 7 Cdo 27/2011 zákonnosť, či nezákonnosť rozhodnutia je vo všeobecnosti otázkou súladu rozhodnutia s objektívnym právom. Rovnako tak dovolací súd v rozhodnutí z 30. júla 2008 sp. zn. 3 Cdo 201/2007 dospel k záveru, že nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej vznesené obvinenie z trestného činu, na tom sa nič nemení ani v prípade, ak by neskôr došlo k oslobodeniu spod obžaloby. Obdobne na názore, že oslobodenie obžalovaného spod obžaloby nemá automaticky za následok nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia zotrval tiež Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v náleze z 13. novembra 2013 č. k. II. ÚS 163/2013-50. V tejto súvislosti poukázala aj na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Lavrechov proti Českej republike (sťažnosť č. 57404/08), ktorý vo svojom rozhodnutí konštatoval, že zlučiteľnosť zásahu pri vedení trestného konania voči určitej osobe vyžaduje, aby bol zásah zákonný, bol vo všeobecnom záujme a bol primeraný. V dovolaní v zmysle uvedeného žalovaná zastáva názor, že za nezákonné možno považovať len také rozhodnutie, ktoré nemalo zákonný podklad už v čase jeho vydania a nie také rozhodnutie, ktoré bolo v čase jeho vydania zákonným rozhodnutím a ani neskôr nebolo pre nezákonnosť zrušené alebo zmenené, resp. jeho nezákonnosť nebola príslušným orgánom verejnej moci ani inak konštatovaná, a preto pokiaľ súd rozhodol inak, vec nesprávne právne posúdil. Zámer zákonodarcu po prijatí zákona č. 514/2003 Z.z. nebol taký, aby sa extenzívnym výkladom automaticky odškodňovali osoby v prípadoch, keď štát legitímne viedol trestné stíhanie a k jeho zastaveniu, či oslobodeniu spod obžaloby došlo bez toho, aby niektorý orgán činný v trestnom konaní pochybil; posudzovanie nezákonnosti rozhodnutia len podľa výsledku trestného konania je v príkrom rozpore so záujmom štátu viesť trestné konanie voči osobám, ktoré sú podľa dôkazného stavu dôvodne podozrivé, že spáchali trestný čin. V ďalšej časti dovolania namietala, že súdy nesprávne posúdili príčinnú súvislosť medzi vznesením obvinenia a škodou na zárobku žalobcu a odstúpnom a tiež za nesprávny označila právny záver o tom, že ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. nemôže sa vzťahovať na právne vzťahy založené pred 1. januárom 2013. Uviedla, že závery oboch súdov sú v rozpore s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutia sp. zn. 1 Sžo 113/2008, 1 Sžo 385/2009, 4 Sžo 10/2011, 8 MCdo 9/2015), ale aj s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. mája 2015, č. k. IV ÚS 296/2014. Tieto rozhodnutia riešili tú istú právnu otázku a to, či výsledok trestného stíhanie (oslobodenie spod obžaloby) znamená aj nezákonnosť personálneho rozkazu o prepustení policajta s následkom vzniku práva na náhradu škody, pričom zvlášť použila citáciu z odôvodnenia rozhodnutia sp. zn. 8 MCdo 9/2015, kde súd konštatoval, že neexistuje príčinná súvislosť medzi škodou vzniklou v súvislosti s prepustením

policianta a vznesením obvinenia. Napokon za nesprávny označila aj právny záver týkajúci sa omeškania s plnením nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Odchýlenie od ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutia sp. zn. 7 MCdo 16/2011, 6 Cdo 185/2011, 1 Cdo 15/1997) v zmysle ktorej povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, súd neodôvodnil, neuviedol, či bol odklon hodný osobitného zreteľa a aký. V závere poukázala na to, že žalobca nepoukázal na nezákonné rozhodnutie a súdy nekonštatovali nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup inak, ako odkazom na výsledok trestného konania (oslobodenie spod obžaloby) a teda nebol preukázaný právny titul pre odškodnenie žalobcu. S poukazom na uvedené konštatovala, že je daný dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP a navrhla dovolaciemu súdu, aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu námietky žalovanej označil za nedôvodné a uviedol, že podstata nároku na náhradu škody sa v danom prípade neviaže na správnosť alebo nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania, a preto je splnená základná podmienka pre záver o zodpovednosti štátu. Podľa jeho názoru žalovaná v dovolaní neopodstatnene namieta výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. V odvolacom konaní sa obmedzila jedine na otázku, ktorý štátny orgán má za štát konať, žiadne iné skutočnosti v odvolaní uvedené neboli. Za neopodstatnené z uvedeného dôvodu označil aj ostatné námietky. Navrhol dovolanie žalovanej odmietnuť a priznať trovy dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Na vyjadrenie žalobcu k dovolaniu žalovaná reagovala podaním z 15. júna 2018. V replike sa s vyjadrením žalobcu k dovolaniu nestotožnila.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej nie je prípustné a treba ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovne:

7. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 CSP).

10. V danom prípade dovolateľka v právnej otázke, ktorú nastolila v dovolaní ako prvú - vzhľadom na obsah (§ 124 CSP) - vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Uvádza, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Zostalo preto posúdiť, či ide o otázku (bola zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzená, pozn. dovolacieho súdu), ktorá je v zmysle tohto ustanovenia rozhodovaná rozdielne (t. j. riešená nejednotne).

11. Dovolací súd pripomína, že výskyt rozdielných rozhodnutí v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva (pozri m. m. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2014).

11.1. Aj v rozhodovacej praxi senátov najvyššieho súdu môže byť niekedy riešenie interpretačných a aplikačných problémov (odstraňovanie nejednotností) spojené s procesom postupného zjednocovania názorov, v počiatočných fázach ktorého nie je vylúčená možnosť výskytu rozhodnutí spočívajúcich na

odlišných alebo až protichodných názoroch.

11.2. Právny poriadok Slovenskej republiky predvída možnosť existencie rozdielných právnych názorov súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach a upravuje procedúru, prostriedky a nástroje, ktoré majú zabezpečiť koherentnosť judikatúry (k tomu pozri napríklad ustanovenie § 22 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Tento mechanizmus [ktorý je v súčasnosti doplnený inštitútom veľkého senátu (§ 48 CSP)] spočíva najmä v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.

11.3. Bolo by bezpochyby v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy danej v § 421 ods. 1 písm. c/ CSP (zameranej aj na odstraňovanie nejednotnosti rozhodovania dovolacích senátov), pokiaľ by každá minulé aplikačná alebo interpretačná nejednotnosť, ktorá sa v rozhodovaní najvyššieho súdu vyskytla pred 30. júnom 2016, bola ale do tohto dňa úspešne prekonaná (napríklad publikovaním judikátu alebo stanoviska), aj po tomto dni zakladala prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, t. j. bola naďalej považovaná za existujúcu (pretrvávajúcu) rozdielnosť rozhodovania dovolacích senátov. Účelom tohto ustanovenia bezpochyby nie je to, aby bola znovu v dovolacom konaní riešená otázka, ktorá už v čase posudzovania prípustnosti dovolania „nie je“ dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolateľkou nastolená právna otázka bola najvyšším súdom posudzovaná v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2010 sp. zn. 4 MCdo 15/2009. V odôvodnení tohto rozhodnutia najvyšší súd uviedol: „Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1. júla 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len "zákon č. 58/1969 Zb.") účinného do 30. júna 2004. Súdna judikatúra dospela k záveru, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 1993 sp. zn. 1 Cdo 53/93 publikovaný pod č. 70 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky ročník 1994). Rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú aj po zmene právnej úpravy stále použiteľné“. V súlade so závermi tohto rozhodnutia najvyšší súd rozhodol napríklad v rozhodnutiach z 30. marca 2011 sp. zn. 3 Cdo 194/2010, z 30. januára 2011 sp. zn. 4 Cdo 54/2011, z 12. decembra 2012 sp. zn. 7 Cdo 145/2011, z 19. júna 2013 sp. zn. 7 Cdo 87/2012 a z 19. februára 2014 sp. zn. 7 MCdo 27/2012. Uvedené rozhodnutia spočívajú na právnych záveroch zodpovedajúcich záverom ústavného súdu, ktorý v rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp. zn. I. ÚS 320/2016 konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“, a ktorý k tomu v ďalšej časti svojho rozhodnutia dodal, že „pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“.

13. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2010 sp. zn. 4 MCdo 15/2009 bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako judikát R 37/2014, ktorého právna veta znie: „Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za

škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. Od publikovania judikátu sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila (nie je rozdielna) v tom, že vtedy, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby (prejednávany prípad), treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

14. Pre účely posúdenia prípustnosti dovolania žalovanej v otázke, ktorú nastolila v dovolaní, treba konštatovať, že táto rozdielnosť rozhodovania bola už prekonaná postupmi a mechanizmami zodpovedajúcimi právnej úprave účinnej do 30. júna 2016.

15. V preskúmvanej veci odvolací súd správne aplikoval na daný prípad zákon č. 514/2003 Z.z. a správne posudzoval zodpovednosť štátu ako zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, správne interpretoval § 6 ods. 1 tohto zákona v otázke, či oslobodenie spod obžaloby prokurátora, má rovnaký dôsledok ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť.

16. Z týchto dôvodov najvyšší súd konštatuje, že v dovolaní nastolená právna otázka „nie je“ v súčasnosti dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Nedôvodná je teda argumentácia žalovanej, ktorá tvrdí opak.

17. Dovolací súd poznamenáva, že danou problematikou sa najvyšší súd zaoberal v rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 156/2017, sp. zn. 4 Cdo 66/2018 v ktorých žalovaná namietala rovnako nesprávne právne posúdenie v tej istej otázke a uplatnila ten istý dovolací dôvod - rozdielnosť rozhodovania v nastolenej otázke. V oboch rozhodnutiach najvyšší súd konštatoval neprípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

18. Pokiaľ žalovaná v dovolaní obsahovo a argumentačne poukázala na to, že súdy nesprávne právne posúdili aj otázku prípustnosti, resp. neprípustnosti aplikácie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1. januára 2013 vo väzbe na výšku priznanej nemajetkovej ujmy a uvádza, že táto otázka nebola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu riešená, a tiež, že v súvislosti s omeškaním odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, dovolaciemu prieskumu nemôže byť podrobené ich riešenie. Žalovaná nesprávnosť rozsudku v tejto časti výslovne nenamietala, námietka uplatnená z jej strany v dovolaní spočívala iba v tom, že žalovaná nie je orgán štátu, ktorý by mal v mene štátu konať. Vzhľadom na viazanosť odvolacími dôvodmi, odvolací súd pri svojom rozhodovaní prihliadal len na uvedený dôvod, na iné prihliadať nemohol, aj keby takéto porušenie zistil. Odvolací súd sa k týmto otázkam osobitne ani nevyjadroval, ani svoje rozhodnutie na ich riešení nezaložil. V tejto súvislosti to znamená, že od právnej otázky, či je možné aplikovať ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1. januára 2013 aj v prípade, že nezákonné rozhodnutie bolo vydané pred nadobudnutím novej právnej úpravy a tiež právnej otázky či nevyhovenie výzve na náhradu škody, resp. márne uplynutie lehoty (ne)môže znamenať omeškanie s plnením peňažného nároku, rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo.

19. Záverom k tej časti dovolania v otázke nesprávneho právneho posúdenia príčinnej súvislosti medzi vznesením obvinenia a škodou na zárobku žalobcu, žiada sa pripomenúť, že otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená v konkrétnych súvislostiach (R 28/2008).

20. So zreteľom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 421 ods. 1 písm. c/ a f/ CSP prípustné.

21. Žalobca bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol mu nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.